

ในปัจจุบันการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นับว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารประเทศ พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งนักรัฐศาสตร์ที่ให้ความสนใจและศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ เนื่องจากพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นพฤติกรรมที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง น่าสนใจและมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อระบบการเมืองและวิธีการจัดการเลือกตั้งว่าควรจะใช้วิธีการเลือกตั้งแบบใดให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด สำหรับนักการเมืองนั้นก็มุ่งหวังที่จะนำผลของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในท้องถิ่นที่ตนจะลงสมัครรับเลือกตั้ง นำมาศึกษาหาวิธีเพื่อจะเอาชนะผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น ๆ

การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2528 ผู้วิจัยได้ศึกษาพิจารณาจากสถิติคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ผ่านมา การเสนอข่าวของสื่อมวลชนรวมถึงการหยั่งเสียงของกลุ่มการเมือง การสำรวจทัศนคติ พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาของฝ่ายพัฒนาการเมืองและการปกครอง สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย รวมทั้งของแผนกวิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักปลัดเมืองพัทยา โดยได้แบ่งการศึกษาเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 3 ประการ คือ
1. ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกของตนเอง ในขณะที่ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำไปลงคะแนนเสียงโดยการถูกระดม
  2. ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครเร็วกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ
  3. ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะตัดสินใจเลือกลงคะแนนเสียงโดยคำนึงถึงกลุ่มการเมือง เป็น เกณฑ์มากกว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ

ส่วนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น "เมืองพัทยา" ได้ตั้งคำถามเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจไว้รวม 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความสนใจและทัศนคติทางการเมืองของประชาชนในเขตเมืองพัทยา เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบผู้จัดการ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาได้ตั้งคำถามเปิดให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ แล้วนำมาประมวลเพื่อเป็นข้อ เสนอแนะหรือข้อสั่ง เกิดต่อไป

เมื่อได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนดังกล่าวแล้ว ปรากฏผลการวิจัยที่สำคัญในแต่ละส่วนสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ได้แบ่งความสัมพันธ์ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมกับ เป้าหมายสำคัญของการไปลงคะแนนเสียงว่า เป้าหมายสำคัญหรือสาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เนื่องจากการถูกระดมหรือไปด้วยความสำนึกของตนเอง เพื่อจะทดสอบสมมุติฐานในประเด็นแรก และผลการศึกษาพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ ไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกของตนเอง โดยถือว่าเป็นหน้าที่พลเมืองดีพึงปฏิบัติ ประกอบกับนิยมชมชอบตัวผู้สมัครหรือนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครหรือกลุ่มผู้สมัคร มากกว่าที่ไปลงคะแนนเสียง เพราะถูกระดมมีเพียงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา เท่านั้นที่ไปลงคะแนนเสียง เพราะถูกระดมมากกว่าไป เพราะความสำนึกของตนเอง แต่จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม เป็นกลุ่มอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีจำนวน 4 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 238 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.7 (รายละเอียดดังตารางที่ 5) และเมื่อจำแนกตามสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมแล้ว พบว่า ระดับการศึกษาและอาชีพของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2 ตัวแปร เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง ไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกของตนเอง ในขณะที่ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ ในลงคะแนนเสียงโดยการถูกระดม จึงยังไม่ได้รับการยอมรับทั้งหมด เพราะยังมีปัจจัยด้านสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมอีก 5 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ภูมิลำเนาเดิม และที่อยู่อาศัย ได้รับการปฏิเสธ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับระยะเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยได้แบ่งระยะเวลาในการตัดสินใจเป็น 2 แบบคือ

2.1 การตัดสินใจเลือกผู้สมัครเร็ว หมายถึงการตัดสินใจไว้วงหน้าก่อนวันเลือกตั้งหลายวันและไม่เปลี่ยนแปลงอีก

2.2 การตัดสินใจเลือกผู้สมัครช้า หมายถึงไม่ได้ตัดสินใจไว้อีกก่อนว่าจะเลือกลงคะแนนให้ใคร แต่มาตัดสินใจเลือกในวันเลือกตั้งหรือในคูหาลงคะแนนรวมทั้ง พวกที่เปลี่ยนความคิดใหม่หลังจากที่ได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้อีกก่อนแล้วด้วย

ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียงโดยได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้อีกหลายวันแล้ว ทั้งนี้ น่าจะ เนื่องจาก เป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีขอบเขตของการเลือกตั้งอยู่ในวงจำกัด เฉพาะ และโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งหรือตัวผู้สมัคร เป็นไปอย่างทั่วถึงมากขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 52 ปีขึ้นไป และระดับการศึกษาของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่เคยได้รับการศึกษา รวมทั้งผู้ที่ประกอบวิชาชีพส่วนตัว ส่วนใหญ่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครในวันเลือกตั้งหรือในคูหาลงคะแนน

สำหรับปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระยะเวลาในการตัดสินใจมีเพียง 2 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนอีก 5 ตัวแปร คือ อาชีพ เพศ อายุ ภูมิลำเนาเดิมและที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ดังนั้นสมมุติฐานที่ว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะตัดสินใจเลือกผู้สมัคร เรียกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จึงยังไม่ได้รับการยอมรับทั้งหมด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับการคำนึงถึงกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคล เป็น เกณฑ์สำคัญในการตัดสินใจลงคะแนน เพื่อทดสอบสมมุติฐานในประเด็นที่ 3 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เมื่อได้จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยคำนึงถึงกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคล ข้อมูลที่ได้มีความแตกต่างกันน้อยมาก แต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ ยังคงเลือกตัวบุคคลมากกว่าเลือกกลุ่มการเมือง ส่วนการเลือกคะแนนมีจำนวนน้อยที่สุด

ผลการศึกษาในเรื่องนี้ ปรากฏว่ามีเพียงตัวแปรด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เพียงตัวแปรเดียวคือระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจเลือกกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคล ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อีก 6 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ภูมิลาเนาเดิม และที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมุติฐานที่ว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะตัดสินใจเลือกลงคะแนน โดยคำนึงถึงกลุ่มการเมือง เป็น เกณฑ์มากกว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จึงไม่ได้รับการยอมรับ

ส่วนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น "เมืองพัทยา"

ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น "เมืองพัทยา" จากกลุ่มตัวอย่าง โดยการให้คะแนนคำตอบและรวมคะแนน รวมทั้งคิดคะแนนเฉลี่ยแล้ว ได้แบ่งระดับความรู้ ความเข้าใจ เป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง ปรากฏว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีระดับความรู้ความเข้าใจสูง มีสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับความรู้ความเข้าใจต่ำ และเมื่อจัดกลุ่มผู้มีระดับความรู้ ความเข้าใจใหม่ โดยถือเอาผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50 ขึ้นไป และกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยนต่ำกว่าร้อยละ 50 ลงมา พบว่า กลุ่มผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ย 50 ขึ้นไป มีจำนวนถึง 61.34 จึงนับว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่น "เมืองพัทยา" ดีพอสมควร

ส่วนที่ 3 ความสนใจและทัศนคติทางการเมืองของประชาชนในเขตเมืองพัทยา เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น รูปแบบผู้จัดการและการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา

ผลจากการส่งแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 238 คน ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 209 คน เป็นผู้ที่ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีผู้ตอบว่าไม่ไปใช้สิทธิเพียง 28 คน เนื่องจากไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ต้องไปประกอบอาชีพต่างท้องถิ่น เบื้องหน้าการเลือกตั้ง ไม่ชอบผู้สมัคร ไม่มีหลักฐานไปแสดงตนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง และไม่เข้าใจวิธีการลงคะแนน จากการสัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางสาขาอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ข้าราชการของเมืองพัทยา รวมทั้งผู้มีอาชีพครู ศิลปิน นักร้อง นักแสดงและหญิงบริการ จะไม่มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเมืองพัทยา เนื่องจากการเดินทางมาทำงานสะดวกสบายจึงไม่จำเป็นต้องย้ายมาอาศัยอยู่ในเขตเมืองพัทยาอย่างถาวร และถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา เมื่อ

วันที่ 17 มีนาคม 2528 มีจำนวนเพียง 9,272 คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 23,511 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 39.44 เท่านั้น จึงนับว่าชาวเมืองพัทยายังให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งในครั้งนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และมีจำนวนผู้ไปสิทธิเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละน้อยกว่าการเลือกตั้งครั้งแรกอีกด้วย

เมื่อสำรวจทัศนคติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากกลุ่มตัวอย่างว่ามีความพึงพอใจในรูปแบบผู้จัดการของเมืองพัทยา ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือไม่ ส่วนใหญ่ตอบว่ารู้สึกเฉย ๆ ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยของคนไทยอย่างหนึ่งที่มีจะไม่ชอบรับหรือปฏิเสธ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ยังไม่มีความพอใจ โดยให้เหตุผลส่วนใหญ่ว่า การบริหารงานของเมืองพัทยาและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เมืองพัทยาไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ซึ่งเป็นการมองในแง่ของการบริหารงานหรือระบบราชการมากกว่า ส่วนความพึงพอใจในรูปแบบผู้จัดการ ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่า ชาวเมืองพัทยามีความพอใจหรือไม่อย่างไรก็ตาม ชาวเมืองพัทยานั้นเริ่มมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นเมืองพัทยาดีขึ้นมากแล้ว จะเห็นได้จากผลการทดสอบวัดระดับความรู้ ความเข้าใจในตอนที่ 2 และเมื่อสอบถามความเห็น เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา พบว่ามีผู้ตอบเพียงร้อยละ 19.3 ที่เห็นว่าควรแก้ไขปรับปรุงในลักษณะต่าง ๆ กัน ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งถ้าจะแก้ไขได้ตามข้อเสนอแนะ จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2521 อีกหลายมาตรา และคงต้องใช้ระยะเวลาตามกระบวนการหรือขั้นตอนของการแก้ไขกฎหมาย

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวเมืองพัทยาให้แตกต่างกัน และปัจจัยที่มีส่วนกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังกล่าวได้แก่ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ จึงนับได้ว่าเป็นข้อยืนยันและสนับสนุนผลการวิจัยที่ผ่านมาทั้งในต่างประเทศและของประเทศไทย รวมทั้งเป็นการอธิบายทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนดทางสังคมศาสตร์ที่ว่าพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคม นอกจากนี้ อิทธิพลของกลุ่มการเมือง ตัวผู้สมัคร และปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง ยังมีส่วนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวเมืองพัทยาก็ด้วย ซึ่งเป็นการอธิบายทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล และทฤษฎีระบบนั่นเอง อย่างไรก็ตามข้อสรุปดังกล่าวจะทำให้หลักการทั่วไปยังไม่เพียงพอที่จะยุติจนถึงใช้เป็นกฎ (laws) ได้ เพราะเป็นเพียงการศึกษาเฉพาะกรณีของเมืองพัทยา เป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (body of knowledge) ให้แก่แวดวงวิชาการเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษายังไม่อาจนำไปเปรียบเทียบกับรูปแบบเทศบาลหรือท้องถิ่นอื่น ๆ ได้ จึงต้องอาศัยการพิสูจนสะสม (Accumulative) เพิ่มเติมต่อไป

ในการศึกษาวิจัยพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งเป้าหมายไว้ในเบื้องต้นว่าการปกครองท้องถิ่นรูปแบบผู้จัดการ น่าจะมีปัจจัยพิเศษ ที่มีลักษณะเด่นกว่าการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ เพราะพัทยาเป็นเมืองเจริญ และเป็นเมืองท่องเที่ยว ตลอดทั้งเป็นสังคมที่หลากหลาย มีกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เด่นชัด ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ได้รวมตัวทางการเมือง เพื่อแข่งขันเข้าสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ทุกครั้ง แต่จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วและผลการเลือกตั้งที่ผ่านมา กลับปรากฏว่าบทบาทของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังมีน้อยมาก และไม่ต่างจากการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่นแต่อย่างใด ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากการใช้ระบบผู้จัดการกับการปกครองเมืองพัทยาไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน มีโอกาสเป็นฝ่ายบริหาร เป็นการสวนทางกับพฤติกรรมทางการเมือง (political behavior) ในระบบการเมืองการปกครองของไทย เพราะการเป็นฝ่ายบริหารการมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง และโอกาสที่จะจัดตั้งรัฐบาลหรือเป็นฝ่ายบริหารนั้น เป็นธรรมชาติและความต้องการที่สามารถจะเชื่อเชิญให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง¹ อย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีสาเหตุที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาอีกหลายประการ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปพร้อมกับเสนอแนวทางแก้ไขไว้สำหรับผู้สนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องได้พิจารณาด้วยแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประทาน คงฤทธิศึกษากร, "แนวทางแก้ไขระบบการปกครองเมืองพัทยา", เทศาภิบาล ปีที่ 79 10 (ตุลาคม 2527), หน้า 18.

ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา

จากการสัมภาษณ์ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ของเมืองพัทยาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2528 ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ตลอดจนทั้งจากการประเมินผลปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งของแผนกนโยบายและแผน สำนักปลัด เมืองพัทยาพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยและมีบัตรเสีย เป็นจำนวนมากต่ำกว่า เป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ คือ ให้มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 และมีบัตรเสียไม่เกินร้อยละ 3 มีสาเหตุดังนี้

ก. สาเหตุผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย โดยพิจารณาจากด้านตัวบุคคล สถานที่ และระยะเวลา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- 1.1 ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง หรือมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง แต่ไม่มีตัวอยู่จริง เนื่องจากไม่ได้แจ้งย้ายออก
- 1.2 ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่จะไปแสดงเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง
- 1.3 ไม่เข้าใจวิธีการลงคะแนนและการทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้ง
- 1.4 ไปทำธุรกิจหรือประกอบอาชีพต่างท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้มีอาชีพการประมง ไม่สามารถจะกลับมาในวันเดียวได้
- 1.5 ขาดความสำนึกทางการเมือง ขาดความเข้าใจและเพิกเฉยต่อสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย
- 1.6 การประกาศรายชื่อผู้ได้รับแต่งตั้ง เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ประเภทที่ 2 ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในระหว่างที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่ 1 ยังไม่สิ้นสุด มีส่วนทำให้ประชาชนเข้าใจผิดว่า การเลือกตั้งในวันนั้นสิ้นสุด และได้มีการประกาศรายชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้งแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนขาดความรู้ทางด้านโครงสร้างของสภาเมืองพัทยา ผู้ที่ยังไม่ได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในตอนเช้าจึงไม่ไปใช้สิทธิในตอนบ่าย
- 1.7 หน่วยเลือกตั้งบางหน่วยอยู่ไกล และการคมนาคมไม่สะดวก

- 1.8 เนื่องจากเมืองพัทยาเป็นเมืองท่องเที่ยว ประชาชนประกอบอาชีพทางด้านสถานบริการ และร้านค้าเป็นส่วนใหญ่ (80%) และช่วงระยะเวลาที่สามารถประกอบอาชีพได้ดีที่สุดคือ ช่วงระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์ ดังนั้นการกำหนดให้เลือกตั้งในวันอาทิตย์จึงมีผลให้ผู้ไปใช้สิทธิ์น้อยกว่าที่ควร นอกจากนี้ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวจะต้องทำงานในเวลากลางคืน จึงนอนดึก ตื่นสาย การกำหนดระยะเวลาลงคะแนนในช่วงระหว่าง 08.00 น. ถึง 15.00 น. จึงน้อยเกินไปหรือกำหนดเวลาปิดหน่วยเลือกตั้งเร็วเกินไป
2. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- 2.1 ผู้สมัครส่วนใหญ่มีใช้คนพื้นที่ แต่เป็นบุคคลจากท้องถิ่นอื่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพในเขตเมืองพัทยา ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งขาดความศรัทธาในตัวผู้สมัคร
- 2.2 มีการซื้อบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อไม่ให้ไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม ซึ่งจากการสำรวจวิจัยทัศนคติและพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ของฝ่ายพัฒนาการเมืองและการปกครองของสำนักนโยบายและแผนกระทรวงมหาดไทย ก่อนวันเลือกตั้งครั้งนี้พบว่า มีการให้สินจ้างรางวัลมากกว่าการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นอื่น ๆ คือ มีจำนวนถึงร้อยละ 57.7 และมีการซื้อบัตรประจำตัวประชาชนร้อยละ 14.
- 2.3 วิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร ต่างใจมดีข้อผิดพลาดของสมาชิกสภาเมืองพัทยาชุดก่อน และแถลงนโยบายของคนหรือของกลุ่ม ซึ่งคล้ายคลึงกันทั้งสิ้น ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากไปใช้สิทธิ์ เพราะเห็นว่าเลือกไปก็ไม่เกิดประโยชน์
- 2.4 ผู้สมัครบางคนไม่มีอุดมการณ์ที่แน่นอน การรวมกลุ่มกันเพื่อประโยชน์เฉพาะในการเลือกตั้งเท่านั้น และเมื่อใกล้ถึงวันเลือกตั้ง ผู้สมัครที่สังกัดกลุ่มบางคนกลับหาเสียงเฉพาะตัวเองเท่านั้น

2.5 การประกาศรายชื่อผู้ได้รับแต่งตั้ง เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ประเภทที่ 2 ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในระหว่างการเลือกตั้ง มีผลทำให้ผู้สนับสนุนกลุ่มที่สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งหวังจะได้รับแต่งตั้ง เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ประเภทที่ 2 (โดยมีตำแหน่งนายกเมืองพัทยาอยู่ หากกลุ่มที่ตนสนับสนุนได้รับเลือกตั้ง เข้ามาทั้งหมดหรือได้รับเลือกตั้ง เข้ามา เป็นจำนวนมาก) แต่พลาดหวังจากการได้รับแต่งตั้ง จึงหมดความพยายาม ที่จะชักชวนหรือ เกณฑ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเลือกตั้ง

- 3.1 เจ้าหน้าที่บางคนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนและวิธีการ เกี่ยวกับการเลือกตั้งดีเท่าที่ควร จึงไม่สามารถให้คำแนะนำกับประชาชนได้อย่างถูกต้อง
- 3.2 การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงเพียงพอ และขาดการกระตุ้นเตือนให้ประชาชน สำนึกในสิทธิและหน้าที่ของตน ตามระบอบประชาธิปไตย
- 3.3 แผนการดำเนินงานเลือกตั้งที่ได้กำหนดไว้มิได้มีการนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง ทุกขั้นตอน ตลอดทั้งขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ กับระยะเวลาไม่สัมพันธ์กัน และแนวทางการดำเนินงานไม่ชัดเจน เท่าที่ควร
- 3.4 การควบคุมการดำเนินงาน ไม่สามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง
- 3.5 การแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนนจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางหน่วย อายุมากเกินไป ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า เช่น การตรวจรายชื่อผู้มาใช้สิทธิ การจดหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน และสถานที่ออกบัตร

ข. สาเหตุที่ทำให้มีบัตรเสียจำนวนมาก

1. ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่จะเป็นคนสูงอายุ มากกว่าคนหนุ่มสาว ซึ่งมีขีดความสามารถในการอ่านและ เขียนหนังสืออยู่ในระดับต่ำทำให้การทำ เครื่องหมายบนบัตรเลือกตั้ง ไม่ถูกต้อง
2. ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่เข้าใจหรือไม่ทราบวิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ถูกต้อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ได้มีการสาธิต และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ได้ทราบก่อนวันเลือกตั้ง

3. ประชาชนในเขตเมืองพัทยาท่าเห็นการเลือกตั้ง ในระดับท้องถิ่นมานานถึง 4 ปี นับตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ครั้งแรก เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2524 ในระหว่างนั้นก็ไม่เคยมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างเลย นอกจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526 จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ชาวเมืองพัทยา ไม่มีประสบการณ์ในการเลือกตั้งบ่อยครั้งเหมือนกับท้องถิ่นอื่น ซึ่งมีการเลือกตั้งคณะกรรมการ สุขาภิบาล สมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาจังหวัด แทนตำแหน่งที่ว่างอยู่เสมอ
4. ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเจตนาทำเครื่องหมายบนบัตรเลือกตั้งให้เป็นบัตรเสีย เพราะไม่ชอบผู้สมัคร หรือ เห็นว่าเลือกตั้งไปแล้วไม่มีประโยชน์

แนวทางแก้ไข

- จากปัญหาอุปสรรคการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาที่ผ่านมาดังกล่าว ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด และมีบัตรเสียน้อยที่สุด ดังนี้
- ก. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง
    1. การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งที่ได้ผลจะต้อง เป็นไปในลักษณะการดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง มิใช่เป็นการฉาบฉวยก่อนการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นชั่วคราว โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยได้กำหนด "โครงการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน" เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ทั่วประเทศถือปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 และให้รายงานผลการปฏิบัติ เข้ามา เป็นประจำทุกเดือน จังหวัดชลบุรี และอำเภอบางละมุง จึงควรประสานงานกับเมืองพัทยาอย่างใกล้ชิด ให้ดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง
    2. ควรกำหนดกิจกรรม เสริมหลักสูตรในโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย
    3. นอกเหนือจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งของทางราชการตัวผู้สมัคร หรือกลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งกลุ่มอาสาสมัคร สโมสรต่าง ๆ รวมทั้งภาคเอกชนควรจะต้องมีบทบาทร่วมด้วย
    4. จัดอบรมความรู้ทางด้านงานทะเบียนราษฎร และระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แก่พนักงานเมืองพัทยา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วถึงกัน

5. ก่อนวันเลือกตั้งเมืองพัทยาและอำเภอบางละมุง ต้องเร่งรัดและอำนวยความสะดวกในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นกรณีพิเศษ
  6. ก่อนวันเลือกตั้ง ควรจะมีการทดลองปฏิบัติหรือสาธิตขั้นตอนและวิธีการลงคะแนน ที่ถูกต้อง แก่ประชาชนทุกหน่วยเลือกตั้ง
  7. เมืองพัทยาต้องตรวจสอบและจัดทำทะเบียนบ้านให้ถูกต้องสมบูรณ์ ตรงกับความ เป็นจริง ซึ่งจะมีผลทำให้การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งที่ต้องคัดจากทะเบียนบ้านถูกต้องด้วย
  8. การกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ควรให้อยู่ในเขตชุมชนนุชช ซึ่งสามารถเดินทางไปมา ได้สะดวก
  9. การกำหนดวันเลือกตั้งควรให้อยู่ในระหว่างวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ไม่ควรกำหนด ในวันหยุดราชการหรือวัน เสาร์และวันอาทิตย์
  10. การวางแผนดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ต้องให้มีความสัมพันธ์ กับระยะเวลา มีแนวทางชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ตามแผนและควบคุมได้อย่างทั่วถึง
  11. การประกาศรายชื่อผู้ได้รับแต่งตั้ง เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ประเภทที่ 2 ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ควรประกาศหลังจากระยะเวลาการเลือกตั้ง สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่ 1 ได้สิ้นสุดลงแล้ว
- ข. การแก้ไขกฎหมายและระเบียบ เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา
1. การสมัครรับเลือกตั้งไม่ได้กำหนดเงินประกันการสมัครหรือค่าธรรมเนียม การสมัครไว้ จึงควรกำหนดเงินประกันการสมัครรับเลือกตั้ง คนละ 3,000 บาท เช่นเดียวกับการสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนคร และเมื่อเสร็จสิ้นการเลือกตั้งแล้วให้เมือง พัทยาคืนให้แก่ผู้สมัคร เว้นแต่ผู้สมัครไม่ได้รับเลือกตั้งและไม่ได้คะแนนเลือกตั้งถึงร้อยละสิบ ของจำนวนผู้เลือกตั้งที่มาใช้สิทธิ์ หรือถ้าผู้สมัครถอนการสมัครเสียเองให้ถือว่าผู้สมัครได้ยินยอม ให้เงินประกันนั้นตก เป็นของเมืองพัทยา
  2. ควรกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องสังกัดพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง เช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อส่งเสริมระบบพรรคการเมืองประกอบด้วย ผู้สมัครมีแนวโน้มต้องการรวมกลุ่มในการสมัครรับเลือกตั้งอยู่แล้ว

3. การใช้เครื่องขยายเสียงภายในบริเวณหน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้งควรยกเว้นให้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชักชวนให้คนมาลงคะแนนหรือแนะนำขั้นตอนวิธีการลงคะแนนอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งได้

4. กรณีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้รับบัตรเลือกตั้งไปแล้ว แต่ยังไม่ทันลงคะแนนเมื่อถึงเวลา 15.00 น. ซึ่งต้องปิดการลงคะแนน ควรให้ผู้นั้นลงคะแนนให้เสร็จสิ้น เพราะตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยจะต้องคืนบัตรเลือกตั้งให้กับกรรมการตรวจคะแนน

5. การแสดงหลักฐานเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรกำหนดให้ใช้หลักฐานที่ทางราชการออกให้ได้ทุกประเภท รวมทั้งบัตรที่หมดอายุแล้วด้วย

6. การกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งตามปกติให้ใช้เขตตำบลหนึ่งเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่ง ควรแก้ไขเป็นให้เขตหมู่บ้านหนึ่งเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

7. ควรกำหนดระยะเวลา และเงื่อนไขเกี่ยวกับการร้องคัดค้านการสมัครรับเลือกตั้ง และการร้องคัดค้านการเลือกตั้งหลังจากที่ปลัด เมืองพัทยาประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย เพื่อจะได้ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เกิดความสับสน

8. การแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนน ควรให้พรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอชื่อให้ปลัด เมืองพัทยาแต่งตั้งหน่วยเลือกตั้งละ 1 คน เช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้พรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมือง ได้ควบคุมการเลือกตั้งซึ่งกันและกันโดยตรง

9. ควรกำหนดให้มีการจดทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้ง และจะทำให้บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

10. ควรกำหนดวิธีการเลือกตั้งเป็นแบบแบ่งเขต เพื่อให้ได้ตัวแทนของประชาชนเมืองพัทยาจากทุกเขต เข้ามามีส่วนร่วมในสภาโดยเสมอภาคกัน ทั้งนี้จะต้องกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเพิ่มเติมด้วย กล่าวคือ ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งใดก็ควรจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ให้เมืองพัทยา ในปีที่ผ่านมาหรือในปีก่อนปีที่สมัคร 1 ปี

11. ควรเพิ่มจำนวนสัดส่วนของสมาชิกสภา เมืองพัทยาประเภทเลือกตั้งให้มากยิ่งขึ้น และลดจำนวนสมาชิกประเภทแต่งตั้งให้น้อยลง เพื่อให้ประชาชนได้เลือกผู้แทนของตนเองโดยตรง ประกอบกับการบริหารราชการ เมืองพัทยาก็ได้ดำเนินการมาช่วงระยะหนึ่งแล้ว เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนประเภทแต่งตั้ง เพื่อ เป็นที่เสี่ยงยอมลดลง นอกจากนั้นอาจแก้ปัญหา โดยการแต่งตั้งกรรมการประสานงานหรือกรรมการที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ แทนได้

12. ควรกำหนดช่วงเวลาการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งใหม่จาก เวลา 08.00 น. ถึง เวลา 15.00 น. เป็นจากเวลา 09.00 น. ถึง เวลา 17.00 น. เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เพราะชาวเมืองพัทยาส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพธุรกิจและค้าขาย จะนอนดึก ตื่นสาย

อนึ่ง การประมวลปัญหาอุปสรรคของการ เลือกตั้งสมาชิกสภา เมืองพัทยาที่ผ่านมา ทั้งสองครั้ง ปรากฏว่าผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์อย่างจริงจังถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงควรที่จะได้มีการศึกษาวิเคราะห์วิจัยอย่าง เป็นระบบตามหลักวิชาการ เพื่อหาทางแก้ไขสำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป เพราะหากสภาพต่าง ๆ ยังเหมือนเดิม ย่อมจะหวังให้พฤติกรรมของคน เปลี่ยนไปย่อมเป็นไปได้ ส่วนแนวทางแก้ไขด้านข้อกฎหมายและระเบียบ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่ผู้ศึกษา เสนอไว้ในครั้งนี้ เป็นสิ่งที่สามารถจะกระทำได้แต่คงต้องใช้ระยะเวลาพิจารณาตาม ขั้นตอนของกระบวนการแก้ไขกฎหมายระเบียบกระทรวงมหาดไทยอีก เป็น เวลานาน

นอกจากนี้ มีนักวิชาการบางท่านได้ เสนอแนวทางการปรับปรุงการปกครอง เมือง พัทยาไว้ประการหนึ่งว่า แบบที่ใช้กับการปกครอง เมืองพัทยา ในแบบผู้จัดการหรือปลัด เมือง ซึ่งใช้อยู่ในสหรัฐอเมริกา คือ City Manager นั้น ไม่ควรใช้ เพราะไม่สอดคล้องกับพฤติกรรม ทางการเมืองของไทย และไม่เป็นการสร้างประสบการณ์ทางการเมืองหรือการ เร่งเร้าให้ ประชาชนสนใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ควรแก้ไขให้แบบที่ใช้อยู่เป็นแบบคณะเทศมนตรีและ สภา จะทำให้ระบบการเมืองในท้องถิ่นคึกคักและอยู่ในความสนใจของท้องถิ่นได้ดีกว่า¹

¹ ประทาน คงฤทธิศึกษากร, "แนวทางการแก้ไขระบบการปกครอง เมืองพัทยา",

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยที่ผู้วิจัยค้นพบน่าจะทำให้เกิดประโยชน์และสมควรที่ผู้เกี่ยวข้องควรใช้ประกอบการดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ด้านการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้การวิจัยต่อเนื่องหรือสนับสนุนหรือโต้แย้ง รวมทั้งหาข้อยุติในด้านต่าง ๆ เช่น ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับใดไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุด และเนื่องมาจากสาเหตุอะไร การหาปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาว เมืองพัทยาไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกัน โดยการนำตัวแปรต่าง ๆ มาทดสอบ เป็นต้น

2. ด้านการกำหนดนโยบายและการบริหารงานเลือกตั้ง ของทางราชการ ควรมุ่งเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ ควรมุ่งสนใจให้คนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มากกว่าการตั้งเป้าหมายให้ได้จำนวนร้อยละของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสูงสุด

3. ด้านนักการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาในโอกาสต่อไป สมควรที่จะนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

4. ด้านรูปแบบและโครงสร้าง จากการวิจัยครั้งนี้ยังไม่อาจสรุปชัดเจน ได้ว่าการนำแนวความคิดรูปแบบและโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น แบบผู้จัดการมาใช้ที่พัทยา ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะในทางปฏิบัติและในสภาพข้อเท็จจริงที่ผ่านมา ปรากฏว่ายังมีได้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามความคิดของระบบดังกล่าว นอกจากนี้ควรจะมีการพิจารณาวิธีการเลือกตั้งที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา รวมทั้งสัดส่วนของสมาชิกสภาเมืองพัทยาระเภทเลือกตั้งและประเภทแต่งตั้ง ว่า ควรจะมีสัดส่วนเป็นอย่างไรใด หรือควรจะให้สมาชิกสภาเมืองพัทยา โดยการเลือกตั้งจากประชาชนแต่เพียงอย่างเดียว เพื่อให้ประชาชนได้มีอิสระในการปกครองตนเองให้มากที่สุดตามหลักการปกครองท้องถิ่น